

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології
Кафедра загальної та клінічної психології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
*ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ОСІБ З ВНУТРІШНІМИ ХВОРОБАМИ***

Рівень вищої освіти – (перший (бакалаврський))
Освітня програма “Реабілітаційна психологія”
Спеціальність 053 “Психологія”
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ - 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Психологічна реабілітація осіб з внутрішніми хворобами
Викладач	Кандидат психологічних наук, доцент Матейко Наталія Михайлівна
Контактний телефон викладача	0991390034
Е-mail викладача	mnm2807@ukr.net
Формат дисципліни	вибіркова
Обсяг дисципліни	3 кредити ЕКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=118&id_cou=1210
Консультації	кожний 3-й четвер місяця

2. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Психологічна реабілітація осіб з внутрішніми хворобами» присвячена вивченню механізмів загальних психологічних аспектів реабілітації людей з психічними та соматичними порушеннями, основних завдань психологічної реабілітації в роботі з даною категорією осіб, проблеми сімейної взаємодії, а також деякі методи корекції в системі їх психологічної реабілітації.

3. Мета та цілі курсу

Метою курсу є формування у студентів уявлення про захворювань та на особливості протікання, основні чинники та напрямки психологічної реабілітації особам з психічними та соматичними розладами та їх близькими.

Цілі курсу: ознайомлення студентів з особливостями ресоціалізації та реадaptaції хворих на психічні розлади, формування навичок роботи та психологічної реабілітації при невротичних розладах та афективних розладах, оволодіння техніками психотерапевтичного впливу при психічних та соматичних розладах.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним, мислити концептуально, системно, саногенно.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, професійно володіти соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК8. Здатність організовувати та здійснювати психологічну реабілітацію, надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту, заходи промоції збереження здоров'я населення.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Програмні результати навчання

- ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.
- ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.
- ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.
- ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.
- ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

5. Організація навчання курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
<p>Тема 1. Вступ до предмету</p> <p>1. Особливості ресоціалізації та реадaptaції осіб, хворих на психічні розлади.</p> <p>2. Стигматизація та дестигматизація в психіатрії.</p> <p>3. Психосоціальна реабілітація пацієнтів з важкими психічними розладами.</p>	Лекція, семінарське заняття	<p>1. Ревука Т., Е. Крайніков. Особливості ре соціалізації та реадaptaції осіб, хворих на психічні розлади// Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка Психологія. Педагогіка. Соціальна робота. 1(7).2013. с. 51-54</p> <p>2. Поляков В. Ф. Место психологической коррекции в процессе реабилитации больных шизофренией / В. Ф. Поляков, Л. П. Хломов, Ю. А. Слоневский // Журн. невропатол. и психиатр. М., 1987.</p> <p>3. Франкова И.А. Психосоциальная реабилитация пациентов с тяжелыми психическими расстройствами. Способы борьбы со стигматизацией// По материалам 24-го конгресса Европейской психиатрической ассоциации (12-15 марта 2016 г., Мадрид, Испания. С.15-21</p> <p>4. Абрамов В. А. Стигматизация и дестигматизация в психиатрии // Журнал психиатрии и медицинской психологии. №1 (7), 2000 С. 3-14</p>	- законспектувати розділ III навчального посібника Бочелюк В. Й., Турубарова А. В. Психологія людини з обмеженими можливостями. К. 2011. с.108-141 «Основи психологічної реабілітації осіб з різними психофізичними порушеннями» http://portal.iapm.edu.ua/portal/media/books/36763d1e5f2745489eddf3508fe1ad94.pdf	5 б. - (вибірково, під час опитування на семінарі);	1-й тиждень

		посobie. Москва, 2001. 228 с..			
<p>Тема 4. Психологічна допомога та реабілітація при розумовій відсталості</p> <p>1. Клінічний опис. Ступені порушення.</p> <p>2. Емоційні, поведінкові та інші порушення.</p> <p>3. Психокорекційні технології для дітей с психічним недорозвитком.</p> <p>3. Навчання батьків. Пренатальний скринінг.</p> <p>4. Психосоціальна терапія.</p>	Лекція, семінарське заняття	<p>1. Мэш Э., Вольф Д. Детская патопсихология. Нарушения психики ребенка СПб.: 2003. 384 с.</p> <p>2. Мамайчук И. И. Психокоррекционные технологии для детей с проблемами в развитии. СПб.: Речь, 2006.с. 35-53</p> <p>3. Кабанов М. М. Реабилитация в контексте психиатрии // Медицинские исследования. 2001. Т. 1, вып. 1. С. 9–10.</p>	Розробити фрагмент колекційного заняття для дітей із затримкою психічного розвитку	5 б. - (вибірково, під час опитування на семінарі);	6 тиждень навчання
<p>Тема 5. Реабілітаційна психологічна допомога при психічних розладах.</p> <p>1.. Методи реабілітаційної роботи з людьми похилого віку психічними порушеннями.</p> <p>2. Психотерапія метаболічних, ендокринних і післяопераційних психічних розладів..</p> <p>3. Психічні розлади при епілепсії.</p>	Лекції, семінарське заняття	<p>1. Менделевич В.Д. Клиническая и медицинская психология. Практическое руководство. -М.: "МЕДпресс", 1998. -592 с.</p> <p>2. Лакосина Н. Д. Ушаков Г. К. Медицинская психология. 2-е и перераб. и доп. М.: Медицина, 1984, 272 с.</p> <p>3. Кузнецов В.М., Чернявський В.М. Психіатрія. – К.: «Здоров'я», 1993.</p> <p>Вітенко І.С., Спірна І.Д. Психіатричні та психічні аспекти судово-медичної експертизи. – Дніпропетровськ: АРТ-ПРЕС, 2002.</p> <p>4. Критерії діагностики та принципи лікування розладів психіки і поведінки у дорослих. Клінічний посібник /За ред. проф. П.В.Волошина та ін. – Харків: Арсин, 2000. – 303 с</p>	Розробити пам'ятку про збереження психічного здоров'я для хворих з <ul style="list-style-type: none"> - гіпертонічною хворобою - ішемічною хворобою серця - бронхіальною астмою - виразковою хворобою шлунка 	5б	7 тиждень навчання
<p>Тема 6. Психологічна реабілітація при сексуальних проблемах і розладах</p> <p>1. Сексуальні функціональні розлади.</p> <p>2. Відмінність у сексуальних</p>	Лекція, семінарське заняття	<p>1. Долішня Н.І. Післяпологова депресія: особливості лікування і перебігу https://neuronews.com.ua/ua/archive/2010/8%2827%29/article-409/pislyapologova-depresiya-osoblivosti-perebigu-i-likuvannya#gsc.tab=0</p> <p>2. Ушклова Е. Ушкалова А. Тривожні розлади і вагітність Лікар.2013. №4 с.9-12</p>	Підготувати реферати на тему: 1.Психологічна допомога при сексуальних розладах.	10б	8 тиждень

<p>розладах чоловіків і жінок. 4. Психози при вагітності і у післяпологовий період. 3. Терапія сексуальних розладів.</p>		<p>3. Діденко С.В., Козлова О.С. Психологія сексуальності. К., 2009. 4. Келли Гери Ф. Основы современной сексологии. – Санкт-Петербург, 2000. 5. Мастерс У., Джонсон В., Колодни Р. Основы сексологии. М., 1998. 6. Общая сексопатология. Руководство для врачей / Под ред. Г.С. Васильченко. М.: Медицина, 2005. 512 с. 7. Фрейд З. Три очерка по теории сексуальности // Психология бессознательного: Сб. произведений / Сост. М.Г. Ярошевский. М.: Просвещение, 1989. 448 с.</p>	<p>2. Сексуальні розлади у психічно хворих. 3. Психотерапія статевих розладів у чоловіків.</p>		
<p>Тема 7. Реабілітаційна психологічна допомога при психосоматичних захворюваннях 1 Характеристика психологічних факторів, виникнення психосоматичних Захворювань. 2. Психотерапія розладів серцево-судинної та ендокринної системи. 3. розладів органів дихання та травлення. 4. Аутогенне тренування, тілесно-орієнтована терапія. 5. Психодинамічний напрям психотерапії при психосоматичних захворюваннях.</p>	<p>Семінарське заняття</p>	<p>1. Мюллер М. Якщо ви пережили психотравмуючу подію. Л., видавництво УКУ, 2014. 12 с. 3. О.Романчук. Психотравма та спричинені нею розлади/ www.neuro.health-ua.com 4. Класифікація психологічних захистів// http://medpsy.ru/meds/meds375.php 5. Матреницкий В.Л. Канцерогенный ум. Психосоматические механизмы рака. Руководство по психоонкологии. К., КИМ, 2017. с.211-279</p>	<p>Розробити орієнтовну схему первинної бесіди з хворою людиною (або з її близькими).</p>	<p>10 б</p>	<p>9 тиждень</p>
<p>Тема 8. Використання психосинтезу для відновлення</p>	<p>семінарське заняття</p>	<p>1. Ассаджолі Р. Психосинтез: теорія і практика. Від духовного кризису до вищого</p>	<p>Написати есе на тему «Мої субособистості»</p>		

<p>психологічного статусу індивіда. 1. Техніки візуалізації при соматичних розладах. 2. Робота із субособистостями.</p>		«Я». Спб. 1995		10 б	10 тиждень
<p>Тема 9. Групові методи роботи при соматичних розладах. 1. Аналітична групова психотерапія: історія підходу і найважливіші моделі. 2. Покази та проти покази до групової психотерапії. 3.Проведення психоаналітичної групи</p>	Семінарське заняття	<p>1. Груповий аналіз: навчальний посібник за редакцією О. Фільца, Р. Гаубля, Ф. Лямотт, Львів: ВНТЛ Класика, 2004. с.190 2. Кечур Р., Деякі спільні терапевтичні фактори як ілюстрація психотерапевтичної дії.: науково-практичний журнал „Форум психіатрії та психотерапії”, „Простір-М”, Львів 2001, том 3, с. 44-45. 3. Рудестам Кьелл, Групповая психотерапия. Психокоррекционные группы: теория и практика: Пер. с англ./общ. ред. и вступ. ст. Л.А. Петровской.- М.: Прогресс, 1990.- 368 с. 4. Фільц О. Місце психотерапії між психіатрією та психологією.: Психотерапія – нова наука про людину/ За ред. Альфреда Пріца, Springer-Wien-New York, Львів ”, 1998, с.275 – 289.</p>	Презентація тренінгового заняття.	10 б	
б. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	<p>Усні та письмові відповіді – 20 балів Самостійна робота – 20 балів Індивідуальна робота – 10 балів Залік – 50 балів Із максимальних 100 балів загального оцінювання предмету, які може набрати студент у ході засвоєння дисципліни максимум 50 балів - опитування на семінарських заняттях (максимум 5 б); - підготовка і презентація реферату (максимум 10б); - індивідуальна робота (максимум 10 б); - конспект першоджерел з презентацією (максимум 10 б);</p>				

	<p>інші 50 балів – це залікова творча робота Підсумковий контроль – залік (лютий, 2021р.) Сумарна кількість – 100 балів.</p> <p>Критерії оцінювання знань студентів: В основу системи оцінювання знань студентів із навчальної дисципліни «Психологічна реабілітація осіб з психічними та соматичними розладами» закладені наступні критерії:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) повнота знань – вичерпна достатність у відтворенні інформації щодо змісту навчальної дисципліни; 2) адекватність знань – їх правильність, відповідність теоретико-методологічним основам предмета; 3) усвідомленість (осмисленість) знань – розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння його вербалізувати: 4) вміння творчо мислити, давати своє бачення і розуміння поставлених завдань («побічний продукт» діяльності) <p>Виходячи з цього, оцінка «відмінно» ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем навчальної дисципліни, розгляду яких були присвячені лекційні та семінарські заняття. При цьому знання повинні бути осмисленими, що проявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до рішення завдання не тільки у форматі репродукції, але й творчого мислення.</p> <p>Оцінка «добре» ставиться за наявність у студента знань щодо більшості тем, які передбачені навчальною програмою. При цьому знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).</p> <p>Оцінка «задовільно» ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з дисципліни, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно вербалізуються.</p> <p>Оцінка «незадовільно» ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем навчальної дисципліни, або ж за наявність часткових знань, які він неправильно розуміє і неправильно трактує.</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Студентам необхідно вибрати із запропонованих вид роботи, з яким хоче кожен з них провести дослідження, яке потрібно описати(письмова робота) презентувати на парі.</p> <p>Власне виконання індивідуальної роботи покликане розвивати самостійність навчальної діяльності, мисленнєві операції в опрацюванні навчального матеріалу (абстрагування, порівняння, конкретизація, узагальнення, схематизація, аналіз, синтез тощо), розвиває критичне мислення, а також творче мислення, що особливо виявляється у здатності репрезентувати опрацьований матеріал.</p>
Семінарські заняття	<ol style="list-style-type: none"> 1. Психосоціальна реабілітація пацієнтів з психічними розладами. 2. Методи реабілітаційної роботи з людьми похилого віку психічними порушеннями 3. Психокорекційні технології для дітей с психічним недорозвитком. Навчання батьків. 4. Методи психологічної реабілітації при невротичних розладах. 5. Психологічна реабілітація при афективних розладах. 6. Психотерапія та реабілітація сексуальних розладів. 7. Психодинамічний напрям психотерапії при психосоматичних захворюваннях. 8. Техніки візуалізації при соматичних розладах. Робота із субособистостями.

	9. Специфіка проведення психоаналітичної групи при соматичних розладах.
Умови допуску до підсумкового контролю	Умови допуску до підсумкового контролю (залік) передбачають виконання студентом навчальної програми курсу з обов'язковим виконанням її складових (відвідування занять та підготовка до різних форм їх проведення). Підсумковий контроль у формі заліку здійснюється на основі зарахування всіх виконаних студентами завдань (для цього отримані бали сумуються, а їх кількість не повинна бути меншою, ніж 50 балів).
7. Політика курсу	
Політика курсу «Психологічна реабілітація осіб з психічними та соматичними розладами» передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. Студенти, які слухають дисципліну, зобов'язані відпрацювати заняття/ невиконаний обсяг робіт (написати реферат, представити протоколи методик). У випадку невиконання студентами вищезначених вимог, запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недобросовісності (списування) студент буде недопущений до здачі підсумкового контролю (у разі якщо він не відпрацює пропущені заняття і не виконає обов'язкову навчальну програму). Якщо студент не ліквідував заборгованість і не набрав мінімум 50 балів, він буде спрямований на повторне ходження курсу.	
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Реука Т., Крайніков Е. Особливості ре соціалізації та реадптації осіб, хворих на психічні розлади// Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка Психологія. Педагогіка. Соціальна робота. 1(7).2013. с. 51-54 2. Поляков В. Ф. Место психологической коррекции в процессе реабилитации больных шизофренией / В. Ф. Поляков, Л. П. Хломов, Ю. А. Слоневский // Журн. невропатол. и психиатр. М., 1987. 3. Франкова И.А. Психосоциальная реабилитация пациентов с тяжелыми психическими расстройствами. Способы борьбы со стигматизацией// По материалам 24-го конгресса Европейской психиатрической ассоциации (12-15 марта 2016 г., Мадрид, Испания. С.15-21 4. Абрамов В. А. Стигматизация и дестигматизация в психиатрии // Журнал психиатрии и медицинской психологии. №1 (7), 2000 С. 3-14 5. Бочелюк В. Й., Турубарова А. В. Психологія людини з обмеженими можливостями. К. 2011 6. Мэш Э., Вольф Д. Детская патопсихология. Нарушения психики ребенка СПб.: 2003. 384 с. 7. Мамайчук И. И. Психокоррекционные технологии для детей с проблемами в развитии. СПб.: Речь, 2006.с. 35-53 8. Кабанов М. М. Реабилитация в контексте психиатрии // Медицинские исследования. 2001. Т. 1, вып. 1. С. 9–10. 9. Груповий аналіз: навчальний посібник за редакцією О. Фільца, Р. Гаубля, Ф. Лямонт, Львів: ВНТЛ Класика, 2004. 19 с.190 10. Кечур Р., Деякі спільні терапевтичні фактори як ілюстрація психотерапевтичної дії.: науково-практичний журнал „Форум психіатрії і психотерапії”, „Простір-М”, Львів 2001, том 3, с. 44-45. 11. Рудестам Кьелл, Групповая психотерапия. Психокоррекционные группы: теория и практика: Пер. с англ./общ. ред. и вступ. ст. Л.А. Петровской.- М.: Прогресс, 1990.- 368 с. 12. Фільц О. Місце психотерапії між психіатрією та психологією.: Психотерапія – нова наука про людину/ За ред. Альфреда Пріца, Springer-Wien-New York, Львів ”, 1998, с.275 – 289. 13. Практикум по арт-терапии / Под ред. А. И. Копытина. СПб., «Питер», 2000 14. http://www. myword.ru / Фенихель О. Психоаналитическая теория неврозов/ Пер.с англ.. А.Б.Хавина. М., 2004. 848с. 	